

TERP, DE (c) (12): stik lân tsjin de noardeastkant fan it hiem fan Allingawier oan en rinnend hast oan it hiem fan Feddema ta, dêr't it súdlik fan leit en by brûkt wurdt; kad. seksje A nû.'s 1964 + 308

TERP, DE (d) (12): perseel yn (âld) Gr. Fenwierstra (1916); kad. Grou B 19 (1.37.00 ha).- It is mei it âlde hússté fan âld Gr. Fenwierstra ôfgroeven, it hússté wol in mânsel djip, de Terp minder (ynljochting: Jan Tilma)

TERP, DE (e) (12): perseel yn It Heechhiem yn de Suorein; kad. Grou seksje A nû. 491; kaert 128 nû. 75

TERP, DE (f: net lokalisearre) (12): "beswaert met een gangh over 't terp" (Prokl. 15-1-1714)

'THEEHUIS, HET → IT JAN GOÂRTERS 'HOK.- TIAERDS 'MEER, HET → DE TSJAARDE 'MAR.- TIERCK 'SLOOT, DE → DE TSJERKE'SLEAT.- TIE(T)SMA('-) → TSJESMA'WIJER.- TILLE EN 'ZET → IT TILLE'SET
TILLE, DE (3): lei oer de Tillehaven, likernôch foar it hûs dêr't nou Engelsma syn grientewinkel yn is, forfallen by it tichtsmitten fan de Tillehaven.- "huisinge en smitterije, staande en gelegen bij de Tille in den dorpe Grouw, waar in een grote lengte van jaaren de grofsmederije is geexcerceert, hebbende de alg. straat ten W." (Prokl. 12-12-1785)

TILLE", "DE (6): sliterij M. van der Veen, Haadstrjitte 13
TILLE'HAVEN, DE (3): in smel haventsje dat eartiids mei in bôge eastlik fan de Earste Brêge, dus fan de Ald Haven ôf, nei de Spande Kont roun, nou it strjitsje foar "Friso" en de "Bierhalle" lâns; healwei lei oer dy haven in tille, in lytse, hege, fêste brêge.- SW: 1857 "Havens geslat en wallen verbeterd, de Waagshaven, de Tillehaven enz."; 1867 *Tillehaven gedempt* (boarne in jierforslach fan Iddl?)

TILLE'SET, IT (3): "huysinge met het schuytmaeckers schuythuys staende tot Grou op de Lutke fenne, hebbende de fenne ten suyden, Sipke Pitters ten oosten, Tille set ten suyd westen ende de Grou ten Noordwesten" (Proklb. 1647).- "huisinge en hieminge c.a. staende en gelegen tot Grouw by Tilleset aen de bueren" (Proklb. Iddl 16-11-1668; → 21-3-1670, 18-9-1671, 21-4-1673, 7-3-1687).- "huysinge ./ staende over Tillezet onder Grou" (Prokl.16-1-1688).- "halve huysinge, staende buyten den gebuyrte Grouw, by en omtrent Tillezet" (Prokl. 19-3-1688).- "Tilleset, buyten de inbuyren" (11-11-1689).- "Lytzebuyren by Tilleset" (Prokl. 14-6-1697).- "by Tille zet aan de inbuuren" (Prokl. 17-12-1731): [= ?] 1731 *Mr schuitemaker Yntje Tjallins [= Ysse Tjalkes?] te Grouw koopt een hoekje zathe lands gelegen bij "tille en zet" aan de inbuuren van Grouw om daar een timmerschuur woonhuis met helling te mogen zetten (SW).*- "huisinge ./ staende en geleegeen in de inbuuren van ./ Grouw op de Klijne Buuren" (Prokl. 15-3-1751).- "scheepstimmerhuis bij Tillezet" (Prokl. 26-1-1767).- "huisinge op de Kleine Buiren, by 't zoo eertijds genaamde Tillezet" (Prokl. 1-6-1767)

TILLE'ZET, HET → IT TILLE'SET

TIMERTSMA (7): eastlik fan de Timertsma.- 1543: "Temersma guedt" (Bb. 112a).- OS: "Tymersma" (Stkoh. 1640, 1698, nû. 42).- "Timertsma" (Schot. 1694, 1718; E 1848).- 1774: *Tymersma-state ûnder Grou (80 pm) ferkoft (SW).*- "Timertsma-sate" (Fr. Nl.).- → Fr. Lbbl. 21-8-1964 (OS)

TIMERTS'MAR, DE (9): OS: ek GERMENS Marke, nou in dwinger; "Timerts Meer" (Schot. 1694, 1718).- "Te koop Zathe en landen ./ in het Laagland aan de Timmertsmeer" (LC 5-1-1838).- "het Timerts-meer" (E 1848). "Timerts-mar" (Fr.Nl.)

TIMMERTS- → TIMERTS-- TINIE, DE → DE TYNJE (10).- TINJE, DE → DE TYNJE (a) (12)

TIPPE, DE (12): yn 't Prinsenhôf; kaart 128 nû. 10 (FA)

TJALLINGA (2): strjitte súd fan de Stasjonswei, neamd nei de yn de 18de ieu forfallen pleats Lyts Tsjallinga yn de Burd (riedsbislút 17-5-1977).- → Trije Gr. Stúdzjes s. 22

TJALLINGH 'YDTZES' FINNE, DE (12): "Ontfangen de Huyr van Tjallingh Ydtzes fenne" (Diakonijboek 1694)

TJESMA('WIER) → TSJESMA'WIER

'TJIRKESTRJITTE, DE (2): in sydstrjitte fan de Oastergo- en de Ljippestrjitte), troch de rie op 23-2-1965 "Tureluurstraat" doopt

TOETSMA (7): pleats oan it Nijdjip, ek: Greut Toetsma.- "Toetsma-sate" (Fr. Nl.).- → Hindrik van der Mei, [oer de tinkstien fan 1876 yn "Toetsma"] (Frisia 25-4-1974)

TOETS'MAR, DE (9): OS: it Nij Djip rint der yn út; folspuite by de oanliz fan it Prinses Margriet Kanaal.- "Toets Meer" (Schot. 1694, 1718).- "Zate Oedsma, begeregtigt met een swanejagt op Toesmeer" (Prokl. 1-6-1761).- "Toets-meer" (E 1848).- "Toetsmar" (Fr. Nl.)

TOOLVE, DE (12): stik greidlân.- "de Twaalf" (te hier yn de LC fan 7 en 9-2-1849, 29-1-1858.- itselde as it folgjende?)

TOOLVE, DE (12): perseel XII fan Hania State (1968); kad. Grou A.- itselde as it foarige?

TOOLVE'MED, DE (12): perseel haeilân ûnder Grou (te keap yn de LC fan 22-6-1857 en 2-10-1857)

TRÂNE, DE (12): krekt oer de grins mei Smellingerlân, westlik fan de Kromme Ie; kaart 128 nû. 36a

TRÂNE(N), DE (12): lân noardlik fan de Goanjuhúster Sleat (gem. Boarnburgum D 155) (OS)

TREEMTER", "DE (4): diskoteek, Haadstrjitte 104

TRETTJIN 'MED, DE (12): yn it Wyllân, deun eastlik fan it opspuite terrein bisuden de Folkertssleat; kad. Grou D 43

TRETTJINMEDS'DAMMEN, DE (15): kaart 128 nû. 26 (FA)

TRET'TJINNE, DE (a) (12): perseel V fan Hania State (1968); kad. Grou A; = kaart 128 nû. 71?

TRET'TJINNE, DE (b) (12): in perseel by de pleats mei it húsnummer 46 yn 'e Nije Boarchkrite (Sitebuorren); kadaster Grou C 546 + C 630: 4.89.98 ha (13,4 pm); kaart 128 nûmer 125

TRET'TJINNE, DE (c) (12): in perseel westlik fan 'e Bliken; kaart 128 nû. 102

TRIJJE, DE (a) (12): perseel XIII fan Hania State (1968); kad. Grou A

TRIJJE, DE (b) (12): perseel V by Jongema State (1902); kad. Grou A 1205 (0.97.90 ha)

TRIJJE, DE (c) (12): perseel X fan de Opperburd (1903); kad. Grou B 49 (1.10.30 ha)

TRIJJE, DE (d) (12): perseel IX fan de Opperburd (1903); kad. Grou B 50 (1.12.50 ha)

TRIJJE, DE (e) (12): perseel III fan Sjonema (1915, 1964); kad. Grou B 80 (1.4.30 ha)

TRIJE LYTSE PÛNS'MIET, DE (12): yn of by Mellema-saete.-
 1564 "'t Derde perceel genoempt die drie lutke pondemaeten"
 (Register van decretale verkooping Hof van Frl. dl 3)
 TRIJE MED BY DE 'MOLE, DE (12): perseel súd fan de Trije-
 hûster Sleat (1903), brûkt by (nij) Gr. Fenwierstra; kad.
 Grou C 333 (1.47.40 ha)
 TRIJE 'PÔLEN, DE (13): eastlik fan DE SUDER'FINNE (a).- "de
 Zuiderfenne ./ hebbende tot naastlegers ten O. de Drie
 Pollen" (2. Prokl. 16-11-1801; → ek de Prokl. fan 14-12-
 1801 en 26-3-1805)
 'TRIJEHOEK, DE (2): pleintsje yn 'e s.w.-hoeke fan de Span-
 de Kont mei û.o. smid Bouwe Kl. de Visser (en Jurjen Bokma
 Sr, Tsjitse Seldenrust, grienteman Tinus Wester) (TH)
 'TRIJEHOEK, DE (12): in stik lân ûnder Goanjehuzen (Boarn-
 burgum seksje D 230); dêrtsjinoan lei in om 1880 hinne ôf-
 groeven wier mei restanten fan in âlde pleats (OS)
 'TRIJEHOEKJE, IT (12): perseeltsje fan It Heechhiem yn 'e
 Suorein; kad. Grou A 1529
 TRIJE'HÛS (2): "strjit"-namme (riedsbislút 14-8-1973)
 "TRIJEHÛS" (6): sylskoalle fan G. Vaartjes, Trijehûs 56
 TRIJE'HÛS (7): stiet op in nij-eftige stien yn 'e muorre
 fan 'e westlikste fan de beide pleatsen dy't der noch stea-
 ne; dy pleats tsjinnet nou foar rekreaesje
 TRIJE'HÛS (8): âlder 'MEIN(D)ERTSBUORREN (→ dêr); men seit:
 hy wennet op Trijehûs.- "Driehuis" (Schot. 1664).- "Zathe
 lands bij Driehuis te Grouw" (Prokl. Iddl 22-6-1748).- "een
 pondemaat miedland liggende by Driehuis" (Prokl. 28-11-
 1763).- "een stuk miedlandt ./ gelegen ./ bij Driehuis"
 (Prokl. 17-11-1783).- "te koop Zathe en Landen gelegen op
 Driehuis" (LC 12-2-1819).- "Trijehûs (in de wandeling Tri-
 hûs, schier Tr'hûs genoemd), Driehuis, gehucht onder Grouw
 (ook Meinertsbûrren genoemd) (Fr. Nl.).- kaert 128 nû. 136
 TRIJEHÛSTER 'SLEAT, DE (10): ek DE AETE' 'SLEAT, DE MEIN-
 (D)ERTSBUORSTER 'SLEAT (→ dêr), rint likernôch west-east
 fan de noardlikste punt fan de Biggemar ôf nei de Grefte.-
 "Driehuister sloot" (Prokl. Iddl 25-2-1709, 13-3-1797, 14-
 12-1801, 31-5-1802, 19-1-1811).- OS: "Driehuister sloot" (E
 1848).- "De Trihûstersleat, Driehuistersloot" (Fr. Nl.).-
 "Driehuizer sloot" (Forkeapboekje "Klein Mellema" 1907).-
 "Driehuister sloot" (Topogr. krt 1927)
 TRIJEHÛSTER 'KRITE, DE (8): kaert 128 nû. 134
 TROANE, DE → DE TRÂNE
 'TROCHBRAAK, DE (2): in eastlike sydstrjitte fan de Haad-
 strjitte op it plak fan de eardere Neare Steech en de huzen
 oan de súdkant dêrfan: de noardkant fan de Neare Steech is
 dus nou de noardkant fan de Trochbraek; troch de rie 24-3-
 1958 "Doorbraak" doopt
 TRÔNE, DE → DE TRÂNE
 TRYNTSJE' 'PÔLE, DE (13): wie lytser as de Minke' 'Pôle (→
 dêr) en lei westlik fan it soal fan de Peanster Ie nei de
 Grefte; eartiids hat hjir in beaken op stien, dat der in
 kear troch it iis ôfskoud en dêrnei op 'e eastkant op 'e
 hoeke fan de "fêste" wâl kommen is, wylst it sûnt koart wer
 op 'e westkant, op 'e punt fan de "fêste" wâl, stiet, hwant
 de Tryntsje' 'Pôle is, op simmerdeis in pear ûnwennige rei-
 den nei, nou yn 1968, al inkelde jierren fordwoun

TSEARD SYTSES' 'HOK, IT (6): stie op 'e pôle noardlik fan dêr't nou de Marswei en de Drachtster Wei by elkoar komme en dêr't om 1920 hinne in houten went boud is foar Pieter Gaastra (fan 'e kofje- en thêhannel) fan Warkum, letter biwenne troch Jan Johannes' Leistra; Tjeerd S. Sytema (27-3-1818 Grou 31-5-1905) wie skipper (→ K. Terpstra, Genealogy fan it geslacht Syt(t)ema út Grou, 1992, s. 22)

TSIENE, DE (12): perseel XI fan de Opperburd (1903); kad. Grou B 48 (3.56.60 ha) + in part fan 46 (0.06.90): 3.63.50 ha meielkoar

TSJAARDE 'MAR, DE (9): in eardere namme foar DE BIGGE'MAR (→ dêr).- "Tiaerds Meer" (Prokl. 10 en 17-4-1648).- "Tyaards Meer" (OS: Schot. 1694, 1718)

TSJALK, DE (2): strjitnamme (riedsbislút 23-12-1965)

'TSJERKEBUORREN, DE (2): kolleksje A. J. Andreae: "Kerkebuyren te Grou" (Proklb. 1567); "Kerkebuyren" (Proklb. 1568); "Kerkbuyren van Grou" (Resesb. 1571)

TSJERKE'FINNE, DE (12): 7-5-1672: "vercopinge van een parcheel landts, leggende in de gemene Kerckefenne" (Reg. van decretale verkooping Hof van Frl. dl 18 s. 94)

'TSJERKELÂN, IT → DE ÂLD'FINNE (b)

'TSJERKELÂNEN, DE (12): 1543: "Die Kerckelanden ende renten toe Grouw" (Bb. 108a)

TSJERKE'ROASTER, DE (15): "roaster, s. rooster. ././ Zoo ook oudtijds aan den ingang van een kerkhof, met een draaibaar kruis er boven, dat bij het in- en uitgaan, met de zon om, moest worden gedraaid, om den duivel te weren." (Friesch woordenboek).- "huysinge, staende en gelegen bij de Kercke Rooster in den dorpe Grou".- → IT 'POARTEHÛS

'TSJERKESATE, DE (7): 1543: "Kercke saete" (Bb. 109a); "Kerckezaete" (Bb. 112a)

TSJERKE'SLEAT, DE (3): "huysinge, schuijre, hieminge ././ tot Grou ././ hebbende ././ de Kerckeslot ten zuyden" (Prokl. 23-3-1685).- "De Fenne ././ wort de Buyre Fenne genaamt hebbende tot naastlegers Pickmeer ten Oosten; de opvaart naar de buyren en Falbrugh loopende ten zuyden, Gaabe Diurres Hoovingh voor een gedeelte ten Westen; en de Kercksloot naar een gedeelte van de Ynbuyren duytsland genaamt ten Noorden" (S. van Dorssen, Frisia 25-2-1927, nei in oarkunde út 1696).- Diakb. 29-8-1704 "betaalt voor het slatten van de Kerckesloot 1.11.8"; 12-1-1720 "aan Hindrick Saakes betaelt van algemeen slatten van de tierck sloot na de meer uit dat de slatters daer hadden verteert voor 2 huysen 't welck meyst[er] Abramij [= de foarige diaken-boekhâlder] niet betaelt hadde 2.16.-"; 19-8-1720 "aen Atte bauckes betaelt aen praemshuier vant modder vaeren in de tierck sloot".- "huysinge in Duitslandt ././ hebbende ././ de Kerke sloot ten zuiden [moat wêze "ten noorden" ? S.A.S], Douwe Sytses ten O., Wigle Siedsen ten W." (Prokl. 18-12-1730).- "huysinge ././ hebbende ././ tot naastlegers de Kerckesloot ten O. en W., Rienk Ruurds ten N. en de gemeene sloot ten Z." (Prokl. 25-1-1734)

'TSJERKESTRJITTEN, DE ("DE 'KERCKE STRATEN") → DE BUORREN.- 'TSJERKHÔF, IT → IT PLANT'SOEN.- TSJERKHÔFS'GREFT, DE ("DE KERCKHOFFS'GRACHT") → DE HÔFS'GREFT.- TSJERKHÔFS'POARTE, DE → DE POARTE (15). 'TSJERKSTRJITTE, DE → ACHTER IT 'TSJERKHÔF

TSJESMA'WIER (7): tusken Timertsma en Lyts Mellema.- 1543: "Tyesma guedt" (Bb. 110b).- OS: "Tiesmawier" (Stkoh. 1640, 1698, nû. 46); "Tjesma Wier" (Schot. 1694: mei einekoai; 1718).- "Tjesma-wier" (E 1848).- "Tsjesmawier" (Fr. Nl.)

TSJOTTER, DE (2): strjitnamme (riedsbislút 23-12-1965)

TÚN, DE (12): Rekkenboek Tsjerkfôdij 15-8-1785: "Ontvangen van Hendrik Geuker een jaar Huir van de Rietmeer of tuin bi syn E in gebruik de somma 10.0.-"; 12-5-1786: "Ontvangen van Hendrik Geuker Een jaar huur van de Tuin bi syn E in gebruik 10.0.-"; id. 1787-1794.- → DE 'REIDMAR

'TÚNLÂN, IT (12): in stik lân bisuden de Wide Ie op Goanje-huzen, 300 meter biwesten "It Heechhiem"; kaert 128 nû. 61

'TUORREBOUT, DE (2): strjitnamme (riedsbislút 23-12-1965)

TURE'LUURSTRAAT, DE → DE 'TJIRKESTRJITTE

TUSKEN BRÊGE EN 'TILLE (2): it eintsje paad tusken de Earste Brêge en de Tille (oer de Tillehaven)

TÚTSE, DE (7): oan de Galle noardlik fan Lyts Finwierstra; men seit: hy wennet op 'e Tútse.- 1543: "vuytet guedt op Tutye" (Bb. 110b); "in den Tuytzie zaete, gelegen in den dorpe van Grouw" (Bb. 117b).- "De Tuitse" (Proklb. Iddl 24-8-1663).- OS: "Tuitsma" (Stkoh. 1640, 1698, 1728, nû. 40).- "sate, genaamt d' Tuitse" (Proklb. Iddl 22-6-1664).- "De Tuytsa" (Schot. 1694, 1718).- "Sathe en Landen Tuitsma heb-bende ./.'t Oud Swin ten W." (Prokl. Iddl 28-4-1737).- "Boelgoed ten huize van Baukjen Gooyens, Wed. Tjepke Annes op de Tuitze onder Grouw" (LC 9-5-1789).- "de Tuitze" (yn 't Hôflân, 80 pm, te hier yn LC 14-4-1846; ek yn LC 16-11-1860, hierder J. Nijdam).- "De Tuitsa" (E 1848).- "De Tútsa of Tútse, Tuytsa, Tuytze, Tutye, Tuytsma-sate" (Fr. Nl.)

TÚTSE'BRÊGE, DE (10): brêge yn de Jelle Wigles de Visser Wei oer it Pomprak, boud yn 1951

TWA 'MED, DE (a) (12): pers. IV fan de sate op Pean (1925); kad. Akkrum A nû. 5 (1.14.50 ha = 3,1 pm)

TWA 'MED, DE (b) (12): perseel noard fan de Boarchssleat (1968), brûkt by de pleats mei húsnû. 46; kad. Grou C

TWA PÛNS'MIET, DE (12): perseel II Opperburd (1903); kad. Grou B 57 (0.89.20 ha).- (→ DE PÔLE (a))

TWA PÛNSMIET OER DE 'GALLE, DE (12): perseel XII fan de Opperburd (1903); kad. Grou C 183 (0.62.20 ha)

TWAALF → TOOLVE

TWADDE 'BRÊGE, DE (3): ek DE LYTSE 'BRÊGE, lei dêr't it Nij Djip yn de Baai roun en dêr't it nou Parkstrjitte hjit

TWADDE MARS'SEIZE, DE (12): oan de súdwestigge fan de Pikmar, dêr't it nou it Prinses Margriet Kanaal yn dy mar komt; *binoarden de Wandelwei (mei de Gloppe), in gaedlik plak om to swimmen en mei plankstikken to silen (Jong Frisia!)* (TH)

TWADDE 'TRIJE, DE (12): pers. X fan de sate op Pean (1925); kad. Akkrum A nû. 31 (1.72.90 ha = 4,7 pm)

TWA'DÚBELTSJESPÔLE, DE (12): perseel XVI fan de sate op Pean (1925); by in forkeaping eartiids soe dizze pôle, eigentlik net mear as in stripe reid by de Greft lâns, twa dûbeltsjes opbrocht hawwe; mei de Reid- en de Lyspôle is it 1.0.20 ha of 2,7 pm en foarmet it kad. Akkrum A nû. 1

TYAERDS 'MEER, HET → DE TSJAARDE 'MAR.- 'TYESMA GUEDT → TSJESMA'WIER.- TYMERSMA → TIMERTSMA.- TYNIA, DE → DE TYNJE (a) (12)

TYNJE, DE (10): "zaete en landen [= "Feddema"] gelegen tot Grou ././ hebbende ././ ten oosten de Tinie" (Prokl. Iddl 22-3-1686).- "De Tynje" (OS: Schot. 1694; 1718).- OS: 1750 "de tynje" (Sminia-argyf * 197).- "de Tynje" (E 1848).- "De Tynje, verbindingsstroom tusschen de Pikmeer en de Wijde Ee, onder Grouw" (Fr. Nl.)

TYNJE, DE (a) (12): "de Tinje": stik lân fan 11 pm, dat tagelyk mei de pleats Romkema forkoft wurdt (Proklb. 1646).- "12 pm landts de Tynia genaemd" (Prokl. 14-1-1689)

TYNJE, DE (b) (12): "6 pm land onder Grouw de Tynje genaamd" (Prokl. 20-10-1766).- itselde as DE TYNJE'SEIZE (?)

TYNJE'FIVE, DE (12): op 'e eastigge fan de Tynje; kaert 128 nû. 81

TYNJE'SEIZE, DE (12): yn 'e simmerpolder oan de Wide Ie ûnder Grou.- "de Tynje zes, 2 bunder Hooiland" (te keap yn 'e LC fan 1-1-1841).- itselde as DE TYNJE (b) (12) (?)

UILCK(E) → ÔLTSJE.- UILKAMA/UILKEMA → ÚLKEMA.- UILTIES → ÔLTSJE'.- UILTJEB- → ÔLTSJE' B-- UILTJE(N)S, UITJERS → ÔLTSJE'.- ULCK → ÔLTSJE

ÚLKEMA (7): biwesten de Biggemar.- OS: 1543 "Wlckama guedt" (Bb.; → WICKAMA).- "Uilkama" (Stkoh. 1640, 1728; nû. 48).- OS: "Uylkema" (Schot. 1694, 1718).- "Uylckema" (Stkoh. 1698) (OS).- "Uilkema" (E 1848).- "Ulkema-sate (úlkema-), Uilkema-sate onder Grouw." (Fr. Nl.).- "Uilkema" (Forkeapboekje 1918; by kastlein Johs. Elzenga)

ULTIES → ÔLTSJE'.- UYL(C)KEMA → ÚLKEMA

'ÔLTSJE' BUORREN, DE (2): de steech dy't efter it tsjerkhôf nei de Grou rint parallel oan de Tsjerkstrjitte en it Oerhaelspaed en dêr't oan de ein rjochts fan âlds de timmerwinkel fan Johs. A. van Stralen wie en lofts letter Andrys J. de Winkel wenne; ek Klaas Terpstra hat yn dizze steech wenne, wylst doarpsdichter Durk Lolkes Bouma der berne is 'ÔLTSJE' BUORREN (7): by de Ôltsjebuorster Feart.- Rekkenboek Tsjerkfôdij 24-5-1784: "Ontvangen van Harmen Rinses in comm. een jaar landshuir genaamt "Uiltjebuiren" 94.--; id. 1785-1790, 1792-1794"

'ÔLTSJE' BUORREN (8): by de Ôltsjebuorster Feart.- "Ultsjebûrren (últsjebûrren [m.w. últsjebûrren] (TH)), Uiltjeburren, geh[ucht] onder Grouw" (Fr. Nl.).- kaert 128 nû. 161

'ÛLTSJE' BÛR → 'ÛLTSJEBÛR
 ÛLTSJE' 'HAVEN, DE (3): de lettere Waechshaven.- "Ulck Jetses Haven" (Prokl. Iddl 16-1-1654).- "Pytter Piers cum uxore tot Grou begeren bode en consent op de coop van seeckere huysinge ././ gelegen in den dorpe Grou, hebbende Popcke Gerbens ten Suiden / Frouck Doeckes ten Noorden / Uilcke Jetses haven ten Westen ende de straat ten Oosten" (RA-Frl Iddl N 2/30-3-1668).- "huisinge ././ staende en gelegen in de inbuiren van den dorpe Grou, hebbende Frouck Johannes Weduwe ten Suiden, het water de Grou genaemt ten Westen, Trijn Pijtters ten Noorden ende Uilcke Jetsens Haven ten suden [m.w. ten oosten?]" (Proklb. Iddl 30-11-1668).- "Ulties haven" (Prokl. Iddl 17-3-1673; 18-1-1675).- "Ulck Jetses Haven" (Prokl. 17-9-1679).- "Uilck Jetses Haven" (Prokl. 7-11-1681; 11-2-1689).- "Uilties haven" (Proklb. Iddl 17-1-1707; 21-1-1726; 21-4-1788; 7-9-1789; 23-3-1795).- Abraham Abrahami, schrijver van een compagnie te voet, en Lysbertje Ydes, echtel. te Grouw, kopen een huis aan de Uiltjes Haven (Proklb. Iddl 11-2-1737) (SW).- "Uitjers Haven" (Proklb. Iddl 19-2-1753).- 1784: koopman Hyltje Lases te Grouw koopt een huis aan de Uiltjes Haven aldaar (Kollateraelboek RA-Frl) (SW).- "Uilties Haven": westlike nêstlizzer fan it hûs dat Tjalling Binnerts, keapman to Grou, 4-3-1788 koft (Proklb. Iddl N 8) (OS): dat moat it hûs (nou postkantoar) wêze dat Tjalling Binnerts koft foar syn dochter Ruerdtsje en oansteande skoansoan Hidde Joastes Halbertsma, dy't trouden op 16-5-1788. Hja hiene in bakkerij yn dat hûs en krigen dêr û.o. de soannen Justus, Tsjalling, Binnert en Eeltsje. Eastlik fan dat hûs wie de Koumerk en westlik de "Uilties" Haven. Op 'e kaert is to sjen dat dat de Waechshaven wêze moat.- "Uiltjens Haven" (Prokl. 27-1-1800).- → DE WAACHS'HAVEN
 ÛLTSJE JETSES' 'HAVEN, DE → DE ÛLTSJE' 'HAVEN
 ÛLTSJEBUORSTER 'FEART, DE (10): OS: komt eastlik út yn de Greft en einicht eigentlik yn it forlingde fan de Folkertsleat westlik yn de Ald Mûzel; de saten Ûltsjebûr en de Patroan lizze der oan.- "Uiltje-buurster-Vaart" (E 1848).- "De Ultsjebûrrefeart of Ultsjebûrsterfeart, Uiltjebuurstervaart in het Leegland" (Fr. Nl.)
 ÛLTSJEBUORSTER 'KRITE, DE = 'ÛLTSJEBUORREN (8)
 ÛLTSJEBUORSTER 'LÂN, IT (8): 3 mad Uiltjebuursterland genaamd aan de Folkertssloot op de wal te Grouw" (LC 5-11-1796; → ek Fr. Pln. XII s. 86)
 'ÛLTSJEBÛR (7): de nijboude tsjerkepleats op 'e noardwâl fan de Ultsjebuurster Feart, fan 1935-1948 bibuorke troch Marten S. Kaastra, dêrnei troch Kornelis B. Hooghierster
 "ÛNDER 'ÛS" (6): koöperatyf leanbidriuw, J. W. de Visser Wei 1
 'ÛNLÂN, IT (12): stik lân ûnder Goanjehuzen oan 'e greate Lears.- gem. Boarnburgum seksje D 212 (OS)
 "ÛS 'HONK" (6): op 11-8-1929 iepene grien ferve AJC-honk op 'e súdwestlike hoeke fan de Drachtster Wei en de Earste Oasterfjildstrjitte (TH)
 "ÛT EN 'THÛS" (6): yn 'e Tsjerkstrjitte by de timmerwinkel Van der Schaaf
 UT(H)SMA → OEDSMA (b)

VEEN'SLOOT, DE → DE FEAN'SLEAT.- VER'LAAT, HET → IT FER'-
 LAAT.- VICARIE'FENNE, DE → DE BUOR'FINNE.- VI'CARIELANDEN,
 DE → DE FI'KAARJELÂNEN.- VIER, DE → DE FJOUWER.- VIER EN
 'HALF, DE → DE FYFTE'HEALE.- VIJF, DE → IT 'MOLESTIK.- VIJF
 'SCHAR, DE → DE FIIF 'SKAR.- 'VISSCHERSSTRENG, DE → IT 'FIS-
 KERSSTRING.- VISSERS 'MOLE, DE → DE NIJE 'HOUTMOLE.-
 VLEERS 'ACHTE, DE → DE DOUWE' NJOGGENE OP KOL'DYK.- VLET,
 DE → DE FLET.- VOLKERT 'SLOOT, DE → DE FOLKERTS'SLEAT
 'VOLMAWEI, DE (2): it forlingde fan de Drachtster Wei nei
 it Volmafabryk (nou: Stork Friesland) oer de Minne' Finne
 'VRIJHEID", "DE (4): skipperskroechje (→ "DE PÔLLE"), lyts
 boerespul, op 'e Seinpôle; letter namme fan 't restaurant
 anneks helling fan David Veenstra, Gardejagerswei 34
 'VRIJHEID", "DE (6): helling fan David Veenstra.- → "DE
 'VRIJHEID" (4)
 VUILENS/VUILNIS(-) → FÛLENS(-)

WAACH, DE (6): westlik fan it Grien; de lêste Waach is ôf-
 brutsen yn 1952

WAACHS'HAVEN, DE (3): alear DE ÛLTSJE' 'HAVEN (→ dêr), nou
 in part fan de nei 't noardeasten rinnende tûke fan de
 Riedhússtrjitte, ca 1890 tichtsmitten, wêrnei't it nei 't
 noardwesten rinnende stik fan de Nije Kade (û.o. foar "Oos-
 tergoo" lâns) - doe earst Noarderkaade neamd - oanlein is
 (SW); yn 1920 is it stik kade nei 't Oerhaelspaed oanlein

WAACHS'PLEIN, IT (2): biwesten de Waach, nou in part fan de
 Riedhússtrjitte. Rekkenboek Tsjerkfôdij: 11-5-1791 "betaalt
 aan de Timmerbaas Laas Hyltjes wegens geleverde steen en
 sand en arbeidsloon aan het nieuw gemaakte sogenaamde Plein
 bi de Waag 262.17.4"; 19-1-1792 "aan Laas Hyltjes wegens
 vloeren van het sogenaamde Plein voor de Waag en opmaken
 van de wal aan geleverde Steen en Arbeidsloon 188.2.8"

'WAERACKER, DE → DE 'WAREKER

WÂLD'FINNE, DE (12): "vijf maden landt gelegen onder Warte-
 na ./ hebende de Woudfenne ten O., de kerke tot Grouw ten
 W. en Folkertsloot ten N." (Prokl. 3-11-1710; id. 10-3-
 1727, 11-9-1741).- "agtien mad Wyland gelegen onder Grouw
 ./ hebende de Woudfenne ten N." (Prokl. 17-11-1755).-
 "een stuk van 10 madt, de Woudfenne genaamt gelegen in 't
 Wyland onder den dorpe Grouw aan de Suidkant van de Fol-
 kertsloot" (Prokl. 25-1-1773).- "sekere 10 mad miede gele-
 gen in het Wyland onder het behoor van Grouw, de Woudfenne
 genaamdt - hebende de Hooymeer ten O., de Folkertsloot ten
 N." (Prokl. 4-12-1786)

'WÂLDLÂN, IT (8): in oare namme foar DE HECE 'WARREN.- 1543:
 "Woltlant" (Bb. 121b).- Diakb. 8-12-1710: "ontfangen de
 huier het Woudlant genaamt 13.0.0" (id. 1712); 1713: "het
 Woutdlant" ./ 12.0.0; 24-5-1716: "van geert po[p]ckes ont-
 fangen wegens een jaar lans hier van de acht mad mieden iet
 woudlandt genamt"; 1717: "het Woudlandt"; 1719: "het Woud-
 land", "acht mad Woudlant"; 1720: "het Woudland genaamt de
 Hoge Warren"; 25-3-1722: "het woutland, genaamt de Hoge
 Warren ten overstaan van Ds. H. Rinici verhuirt aan Geert
 Popkes tot Oudega"; 1723: "12 pm Woudland genaamt, gelegen
 aan de Kromme Ee onder Oudega".- "het Waadlandt" (Prokl. 3-

10-1718): it lân eastlik fan pleats nû. 57 ("Sytema") op Sitebuorren, wierskynlik dus itselde as it Wâldlân.- "vier mad 't Woudland genaamd gelegen onder ./ Wartena" (Prokl. 11-5-1778).- → ek DE HEGE WARREN

WÂLDMANS'NJOGGENE, DE (12): yn 't Wyllân; gem. Grou seksje D 154; kaert 128 nû. 149

'WANDELWEI, DE (12, 14): yn 1925 waerd troch VVV fan Boerewâl ôf oan de Groundaem ta in betonnen kuijerspaed by de Mar lâns lein, de lettere Marswei; yn 1926-1927 in selde paed fan de Groundaem ôf nei Marswier, mei it earste paed forboun trochdat de tille, dy't lein hie oer de yn 1925 tichtsmiten Boerewâlshaven, oerbrocht waerd nei de Groundaem.- *It hat yn 'e 30er jierren west dat, as GAVC spile, it lêstneamde kuijerspaed allinnich tagonklik wie, as men in kaertsje hie; it kaertforkeaperstaffeltsje stie likernôch op 'e hichte fan dêr't Hindrik Atses Koldyk wenne (TH)*

WAPEN FEN 'FRYSLÂN", "IT (4): nou Haedstrjitte 68; kastleins: Durk Dorhout, Ruurd Miedema (1882 - 6-2-1895), Cornelis Bylsma (1895 - sept. 1899); Feltsje Braak, de lêste kastlein (1899), gong yn maeije 1913 nei Ljouwert; dêrnei is dêr it hûs set dêr't de fam. Tsjalke Zylstra wenne, Eldert van der Meulen kapper wie en letter de VVV siet

WAPEN VAN 'GROUW", "HET (4): Halbertsma'splein 3. Kastleins: Thomas Brouwer; Geert P.Sytema, docht it yn 1916 oer oan Johs. Elzenga; ûnder Tsjibbe Dokter, yn 1920 eigener, wurdt it garaezje, dy't Gerben Palstra yn 1929 oernimt

WAPEN VAN I'DAARDERADEEL", "HET (4): it hoekhûs Huzebosk-Koumerk; neffens L. G. Lykles (*Frisia mrt 1926*) wie hjir oan 'e Koumerk yn 1662 al in herberge; yn 1832 koft de gritenij Het Wapen van Idaarderadeel fan de erven Jacob Arents de Jong oan foar gritenijhûs (OS).- Stads- en Dorpskroniek I s. 161: "1759 Juli 18 Arent Hansen, castelein in het Wapen van Idaarderadeel tot Grouw, maakt bekend, alzo door het leggen van een nieuwe dijk het zeer compleet is om naar Grouw te rijden, dat hij aan alle liefhebbers goed logies biedt, en om een goed zood vis te eten als anders, mids een dag à 3 van tevoren kennis hebbend."- id. s. 206: "1764 Aug. 9 Arent Hanses, castelein in het Wapen van Idaarderadeel te Grouw, laat een hardzeilpartij houden van jachten zonder onderscheid om een sierlijke fleugel en bal-tje."- → oer Arent Hanses ek ûnder "DE JONGE 'PRINS"

'WAPENHÛS, IT (6): ca 1650 (→ L.G. Lykles, *Frisia mrt 1926*)

'WAREKER, DE (12): sûnder mis it lân tusken Lyts Biensma en de toer yn 'e hoeke tusken de Bliken en de Grou; by 't ôfgraven is der noch in wetterput foun.- 1543: "porceel landis, die Wereckere, leggende voer den Kercke toeren toe Grou" (Bb. 109a).- 1580: "Siurdt Geertiez van de Waeracker end Abbewaeren jarlix achteen goltg." (Reg. van geestelijke opkomsten van Oostergo, 1888, s. 18).- WARGA- → WERGEA-

WARING, DE (2): strjitnamme (riedsbislút 23-12-1965)

'WARKEAMER, DE (6): Diakb. 1641: "zynde de Broederen van de Gemeynthe J.C. tot Grouw by malkanderen op de Weerkamer aldaar verscheenen"

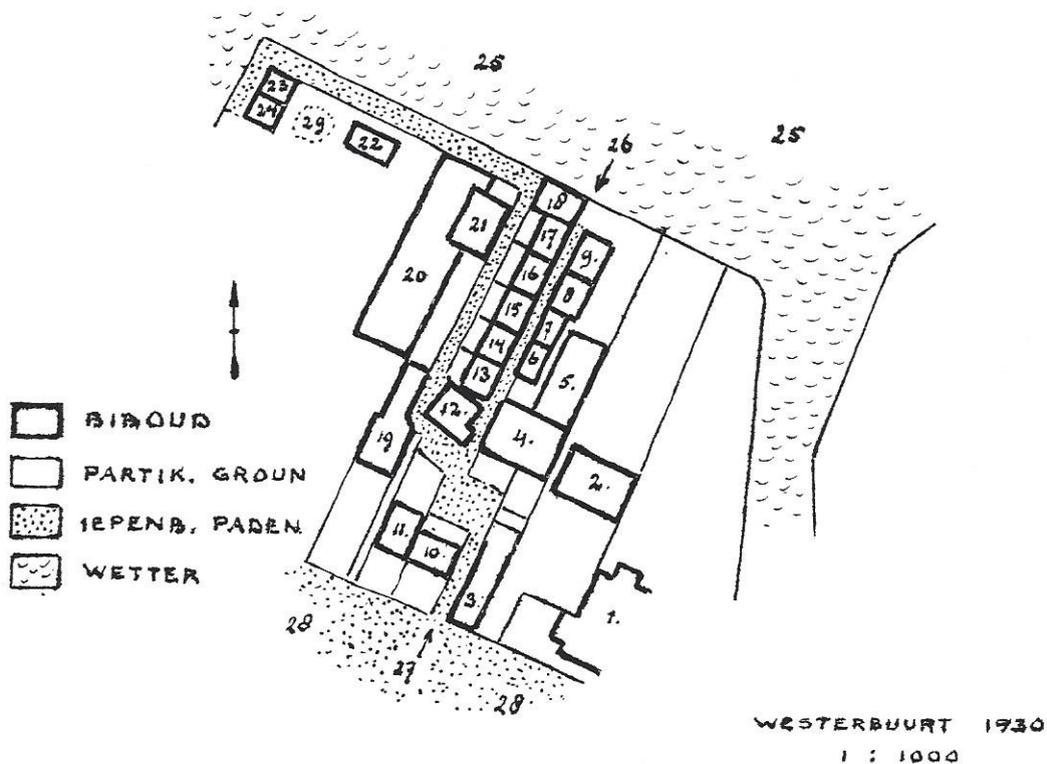
WEIS'EIN, DE (14): de wei fan Grou nei Jirnsum houd op by "Jongema".- 1543: "Junghama guedt te Weegs eyndt" (Bb.110b)

'WERECKERE, DIE → DE 'WAREKER

WERGEASTER 'FEART, DE (10): = de Wide Galle + de Neare Galle + it Pomprak + it Koldykster Rak + it Kromsleatsrak + it Eagumer Djip

'WESTERBUORREN, DE (8): yn 't Wyllân.- "twintich madden lants leggende in de Westerbuijren onder de clockslach van Grou ././ vrij van floreen; hebbende Here Fejo van Burmania ten Oosten, Saacke Pieters gebruyckende landen ten zuiden, Tiebbe Jans ten Westen, Folckertssloot ten noorden" (Prokl. Iddl 26-4-1675)

'WESTERBUURT, DE (2): namme, by riedsbislút fan 19-12-1929 jown oan hwat (ynklusyf DE NIJE 'STEECH) alear ien fan de sawn Grouster buorrens, ntl. DE BOUKE 'DOUWES' BUORREN, wie. Tsjalling Hiddes Halbertsma (1842 - 1927) bigoun om 1895 hinne mei in stienkoalhandel, neidat hjir twa stomboaten kamen en de fa. Van der Ploeg (yn û.o. suvelwurktugen) in stoommasine krigen hie. De opslach fan de stienkoal yn de Westerbuurt waard yn de folksmûle altyd de Koalemyn neamd.

1. fam. Zuidema 2. nots. Anne Folkertsma 3. fam. S. Zwat 4. Durk Tjibbes Hiemstra mei 5. timmerwinkel 6. ûnbiwenne 7. Klaas v.d.Meer (wurkpleats) 8. Alle de Jager 9. ûnbiwenne 10. Anna en Marijke de Jong (nou Parkstrj. 36) 11. widd. A. Th. de Groot, letter widd. J. Haites-Francx (nou Parkstrj. 38) 12. Sytse van der Schaaf 13. Douwe de Boer 14. widd. J. Pylman 15. Pieter Sytema Sr 16. Albert Boonstra 17. Wytske Visser 18. turfhoek Pieter Sytema Sr 19. Paulus Feenstra 20. timmerwinkel fan 21. Benedictus ("Diks") Jellema 22. widd. Marten Brouwer 23. Gerrit (en Lam) van der Wal 24. Klaas H. Postma 25. De Baei 26. De Nije Steech 27. de yngong fan de Westerbuurt 28. De (lettere) Parkstrjitte 29. De Koalemyn.

WESTERS 'ÂLDFEAN, IT (12): yn 't Prinsenhôf; kaert 128 nû.
4 (FA)

WESTLIKE NJOGGEN 'MED, DE (12): forgroeven lân by de Folkertssleat.- yn LC 16-6-1863 te hier: "de Westelijke 9 Mad" "WHY?" (4): jongereinsoasiteit yn de âlde legere skoalle yn WICHLEMA → WIGLEMA (de Parkstrjitte)

WICKAMA (7): 1543 "Jan Onys landen hoerende tot Wickama guedt" (Bb.): *is Wlckama* (→ *Ûlkema*) *bidoeld?* (TH)

WIDE 'BI(R)D, DE → DE WIDE 'BURD.- WIDE 'BOL, DE → DE MODDERIGE 'BOL

WIDE 'BURD, DE (10): keizer Otto II skinkt 24-9-981 de abdiij Fulda 32 kougerzen en 5 talinten "In Witebord" yn Fryslân (Charterboek I s. 62-63) (OS): kin dit wol forbân hâlde mei de wetternamme de Wide Burd?? (TH).- OS: "Wyde Bird" (Schot. 1694, 1718).- 1748: "de Wijdde Bid" (kaertsje by de "Acte van Scheidinge Nieuw Molensland", Sminia-argyf nû. 2002).- "Zathe Groot Jetsma, de Wijde Burd ten N." (Prokl. 11-5-1789).- "De Wijde Bird" (E 1848).- "De Wide-Bird" (Fr. Nl.).- → ek DE BURD

WIDE 'DEEL, IT → IT WIID 'DEEL

WIDE FOLKERTS'SLEAT, DE (10): "klynland onder Wartena, hebbende ./ de Wijde Folkertsloot ten Zuiden" (Prokl. 2-12-1793).- → ek DE FOLKERTS'SLEAT

WIDE 'GALLE, DE (10): "de Wijde Galle" (E 1848).- "De Wide Gâlde, Wijde Galle" (Fr. Nl.).- → ek DE GALLE

WIDE 'GREFT, DE (10): "18 mad hoylandt, het Bil genaamt, gelegen in 't Wylandt onder ./ Wartena ./ hebbende ./ de Wyde Graft ten noorden" (Prokl. Iddl 8-5-1713).- "Wijde Graft" (Proklamaesjes Iddl 16-10-1713, 20-1-1716, 12-11-1725).- "Wyde Gragt" (Prokl. 8-5-1769).- → ek DE GREFT (a)

WIDE 'GROU, DE (10): "Wyde Grouw" (Swanejagt in Iddl, Sminia-argyf * 246) (OS).- → ek DE GROU

WIDE 'IE, DE (9): ik leau dat de âlde Grousters it sa oanfiele: it hiele wetter is de Wide Ie, yn ôfkoarting meastal de Ie, it noardeastlike ein: de Sitebuorster Ie, it súdwestlike ein: de Peanster Ie.- OS: "Wyde Ee" (= alles fan Sitebuorren oant Pean) (Schot. 1664, 1694, 1718).- "Wijde Ee" (= de Peanster Ie) (Prokl. 15-1-1700); "Drie pm. lands gelegen op de Roek over de Wijde Ee" (Diakb. 1723); (= de Sitebuorster Ie) (Prokl. 15-1-1725).- "de Wijdde Eeij" (kaertsje by de Acte van Scheidinge Nieuw Molensland 1748, Sminia-argyf nû. 2002).- "de Ye" (= de Wide Ie) (Sminia-argyf 1750 nû. * 197).- "Wijde Ee" (Swanejagt in Iddl, Sminia-argyf * 246) (OS).- "de Wijde-Ee" (= "Peanster-Ee" + "Sijtebuurster-Ee") (E 1848).- "De Wide-Ie, Wijde Ee, in Smalingerland." (Fr. Nl.)

WIDE 'STEECH, DE (2): "de Wijde Steeg" (Prokl. Iddl 13-7-1795: ik bin de namme net earder yn de proklamaesjeboeken tsjinkomd).- troch de rie op 19-12-1929 "Wijde Steeg" doopt WIEBEMA → WYTSMA.- WIEL- → WYL-

WIER, DE (12): yn it Wyllân, eastlik fan de Graft (a).- bistiet út perseel 48 fan It Skar + de súdlike nêstlizzers, de perselen 49, 50, 52, 169, 170, doe't dy seis perselen der ûnderspuite binne.- → kaert wetterskip "De Wildlanden" (It Beaken XVII, 1955, s. 54)

WIGLE' WIER, DE (12): kaert 128 nû. 165 (Laban) (FA)

WIGLEMA (7): 1542-1543: "Wyglema sate to Grou" (R. S. Roar-
da, Nammen fan keapers en forkeapers út de rintmaster-rek-
kens 1518-1575 s. 155).- 1543: "Wyglama guedt" (Bb. 110b).-
OS: "Wiglema" (Stkoh.1640, 1698, nú.29).- "Wiglama" (Schot.
1694, 1718).- "Wiglama" (E 1848).- "Wiglama-sate" (Fr.
Nl.).- "Wylema Saete" (Pln. XI s. 84) birêst grif op in
forskriuwing.- Op 'e homaeije stie de lêste tiid "Wichlema"
WIID 'DIEL, IT (10): it Wide Deel, it eastlike part fan it
Deel (tusken de Peanster Ie en It Krúsdeel), wie alear net,
mar nou ek de grins fan Iddl mei Utin-geradiel.- "t Wyd
Deel" (Schot.1694, 1718).- "het Wyd-deel" (E 1848)
WIID 'SWIN, IT (10): ûnder Roardhuzum.- 1543: "an dat wae-
ter, heetende dat Wydswyn, die westereyndt aen dat waeter
daer men nae Leeuwarden vaeren, de oester eyndt loept op
dat Zwynswal"; "stuck riedt landt leggende aan dat Wydswyn"
(Bb. 115a).- "het Wijd Zwin" (LC 20-2-1857; neamd yn forbân
mei de ûnderhâldsplicht)
WIJD(-) → WIDE, WIID.- WIJD(D)E/WYDE 'EE(IJ), DE → DE WIDE
'IE.- WIJL- → WYL-
WILCKE 'RUIRDT'S' FINNE, DE (12): neistlizzer oan de súdkant
fan in hûs op 'e "Lutie buiren" (Prokl. 20-8-1649)
'WILDLANDEN", "DE (11): it wetterskip
WILHEL'MINAPARK, IT → IT PLANT'SOEN.- WITE 'PLEIN, IT → IT
HALBERTSMA'S'PLEIN.- WITSMA → WYTSMA.- WLCKAMA → ÚLKEMA.-
WOUD- → WÂLD.- WYBE 'PETERS' MAR, DE = DE AUKE 'HINNES'
MAR.- WYD(-) → WIDE, WIID.- WYGHLEMA, WYGLEMA → WIGLEMA.-
'WYKLANT, IT → IT WYLDLÂN (8)
WYLDE 'FJOUWERE, DE (12): tsjerkelân (Wyllân) Grou D35 (OS)
'WYLDLÂN [útspraek: Wyllân], IT (2): "strjit"-namme (rieds-
bislút 14-8-1973)
'WYLDLÂN [útspraek: Wyllân], IT (8): krite tusken de Greft
(a), de Folkertssleat, de Âld Feanen, de Geau (b) en de
Lange Luts; men wennet yn it Wyldlân.- 1543: "Wiltlandt,
Wyltlandt" (Bb.) (OS); "wildlant" (Bb. 108a).- "Wylant"
(Proklb. 1568, kolleksje A. J. Andreae).- "Syds Fockez
[brúkt] fan 'e patroan "seker wykland na de hietinge de
hondert pondmate". Ik lês foar "wykland" mei alle frijmoe-
dichheit "wyllant" of "wyldlant" (OS: It Beaken XVII,
1955, s. 50; boarne: Register van geestelijke opkomsten van
Oostergo, s. 17).- "tien mad maden leggende tot Grou int
Wildland" (Prokl. 10-4-1643).- "het Wyllant" (Proklb. Iddl
1665).- "tien mad maden gelegen in het Wijltlant onder den
dorpe Wartena" (Prokl. 27-8-1683).- "Wijlland/'t Willand
onder Wartena" (Prokl. 7-3-1687).- "'t Willandt onder
Wartena" (Prokl. 23-5-1687).- "het Wylland" (Diakb. Âldegea
Sm.: meidieling B. H. Dykstra) (OS).- "'t Wylandt onder
Wartena" (Prokl. 4-2-1711).- "'t Wijland onder Wartena"
(Prokl. 8-5-1713).- "twee mad wyllandt" (Proklb. Iddl 25-
1-1734).- "negen mad mieden gelegen in 't Wildland onder
Wartena" (Prokl. Iddl 18-12-1741).- "vier mad mieden gele-
gen in het Wildland onder Wartena" (Prokl. 9-4-1742).-
"agtien mad clijn land gelegen in 't Wijlland onder Warte-
na" (Prokl. 8-5-1769).- "'t Wielandt" (Prokl. 27-9-1773).-
"'t Wijlland" (Prokl. 13-12-1773).- "klyn land ./ in 't
soo genaemde Wijldland onder 't behoor van den dorpe Grouw"
(Prokl. 24-10-1774).- "'t Wijldland" (Prokl. 23-1-1775).-

"Wyldlan" (Doopboek *Âldegea Sm.: meidieling B. H. Dykstra*) (OS).- Rekkenboek Tsjerkfôdij: "Wijland" (1783); "behekkele Doekesloot bi t Wyland" (1785); "ontvangen van O. Ruiardi als Publijke verhuirder van de Kerke Wijlanden 275.-" (15-2-1787); "Nog ontvangen van deselve [= O. Ruiardi] de Restant van het jaar huur van de Wijlanden 127.14.8" (12-9-1788; id. 1789-1794).- "3½ mad klynland gelegen in de Wylanden onder Wartena" (Prokl. 10-9-1798).- "een stuk best mied- en klynland, groot 9 mad, gelegen in het Willand onder Wartena" (Prokl. 17-7-1799).- "de Wild-landen" (E 1848).- "het Wylland" (LC 17-6-1864: neamd yn forbân mei gêrsforkeap).- "De Wyldlânnen, krite onder Grouw" (Fr. Nl.).- "Wildlanden" (Topogr. Krt 1927).- kaert 128 nû. 17 'WYLDLANNEN [útspraek: Wyllannen], DE → IT 'WYLDLÂN.- WYLEMA → WIGLEMA

'WYTLOK, DE (a) (12): hoekstik de Grefte (a) - de Folkerts-sleat yn 'e krite Laban (OS); kaert 128 nû. 163

'WYTLOK, DE (b) (12): yn 't Prinsenhôf, súdlik fan de Folkertssleat; kaert 128 nû. 8 (FA)

WYTNIA: forskriuwing foar WYTSMA?

WYTSMA (7): 1543: pleats bisuden de Stasjonswei fanwegen de doarpsútwreiding yn 1964 ôfbrutsen (OS).- "Vuytsma guedt" (Bb. 110b).- 1664: "Wiebema" (forskriuwing) → M. P. van Buijtenen, Inventaris vh Archief van Iddl [1948] nû. 290: de dêrby hearrende sitewaesjetekening hat "Witsma".- "Wytsma" (Stkoh. 1640, 1698, nû. 10) (OS).- "Wytsma" (Schot. 1694, 1718; E 1848).- "Wytsma-sate onder Grouw" (Fr. Nl.)

YD(E), YED → IED.- YE, DE → DE WIDE IE.- Y(E)F → IED

"YN 'E 'LIJTE" (4): rekreaesje-oarde, Yn 'e Lijte 1 (riedsbislút 14-8-1973)

"YN 'E 'STOEPE" (6): winkel yn kunstniverheit, Riedhússtrj. 28 (J. D. van der Velde)

'YNDYK, DE (10): oergong tusken de Grou en de Pikmar, tusken "De Vrijheid" en de Minne' Finne.- 1543: "een perceel weydlant int oest ant Pyckmeer, int noardt ant waeter heetende de Indyck" (Bb. 109b).- 1696 (út in net neamde oarkunde): "'t waater de Indyck genaamt" (S. van Dorssen, Oud-Grouw, Prov. Bibl. hs. 802a)

ZEVEN- → SÂN-, SE(U)VEN-. ZEWIN, IT → IT ÂLD 'SWIN, IT SWIN
"'ZONNEWENDE" (6): Stasjonswei 18-20

ZUID- → SÚD.- 'ZUIDEND, DE → DE 'SUOREIN.- ZUIDER- → SUDER-, SUOR.- ZUIR- → SUOR-

'ZUIVELHUIS", "HET (6): molke en molkeprodukten, A. van der Wal, Noarderdwersstrjitte 22

ZUUD'MORRE → SOARRE'MOARRE.- ZUUR- → SUOR.- ZUYDER- → SUDER-, SUOR.- ZWIN/ZWYN, HET → IT SWIN.- ZYNIA → SINIA.- ZYDS-, ZYTA-, ZYTE- → SYTE'